

Jaarverslag 2018

Stichting Egelopvang Haarlem en omstreken.

1. INLEIDING

Dit is het Jaarverslag over 2018 van de Stichting Egelopvang Haarlem en omstreken en daarmee ook het zevende jaarverslag.

De doelstellingen van onze Stichting zijn:

- het opvangen en (medisch) verzorgen van zieke, gewonde en verweesde egels met als doel ze gezond en op een verantwoorde wijze terug te laten keren in de natuur.
- het geven van voorlichting over het belang van de egel in onze leefomgeving en over een verantwoorde manier van omgaan met natuur en milieu in het algemeen.

Voor het realiseren van de doelstellingen en daarmee het behoud en bescherming van de egels moeten diverse werkzaamheden/activiteiten worden uitgevoerd en verder ontwikkeld. Zowel op het gebied van de opvang/verzorging/behandeling, de personele en financiële invulling, het uitzetbeleid, huisvesting, educatie/voorlichting als het behoud en bescherming van hun leefgebied. In de volgende hoofdstukken wordt hier verder op ingegaan.

Hierbij is ook in 2018 gewerkt aan een verdere professionalisering gericht op kennis en kwaliteit. Dit mede vanuit het oogpunt van continuïteit. Om ook hieraan invulling te kunnen geven zijn wij gestart met een actie voor het verkrijgen van een financiële structurele bijdrage van meerdere omliggende gemeentes in ons werkgebied voor een (parttime) betaald beheerder)

Vooraf dankzij de financiële steun van onze donateurs, de opbrengst van de collectes in de gemeentes Haarlem, Heemstede en Bloemendaal hebben we onze werkzaamheden voor het behoud en bescherming van de egels in 2018 kunnen voortzetten.

En daarbij de (via de Dierenbescherming Noordwest) ontvangen structurele financiële bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer voor de opvang en verzorging van de in die gemeente opgevangen egels.

En... niet in de laatste plaats dankzij de inzet van onze vrijwilligers.

Ook in 2019 zullen we ons weer volop inzetten voor het behoud en bescherming van de egels in onze regio; daarbij is de steun van donateurs en vrijwilligers onmisbaar.

2. OPGEVANGEN EGELS/HULPVERLENING

De laatste jaren zien we een gestage toename van de hoeveelheid opgenomen egels. Ook in 2018 is het aantal opgevangen egels toegenomen t.o.v. 2017 (367 naar 376). De stijging in de laatste 2 jaar is minder groot dan de jaren daarvoor. Een specifieke reden voor de stijging is niet aan te wijzen. Zullen waarschijnlijk diverse redenen aan ten grondslag liggen, zoals een grotere naamsbekendheid, verslechterende omstandigheden voor de egel: hierbij te denken aan verstening, verkleining leefgebied, gebruik van gif, meer autoverkeer, afname insecten(hun voedsel) Extremer weer. Hoe dan ook, er komen elk jaar meer egels binnen. Door een gedegen onderzoek naar de oorzaken is het wellicht ook mogelijk hierop te anticiperen.

De verdeling van de opgevangen egels in 2018 ziet er als volgt uit

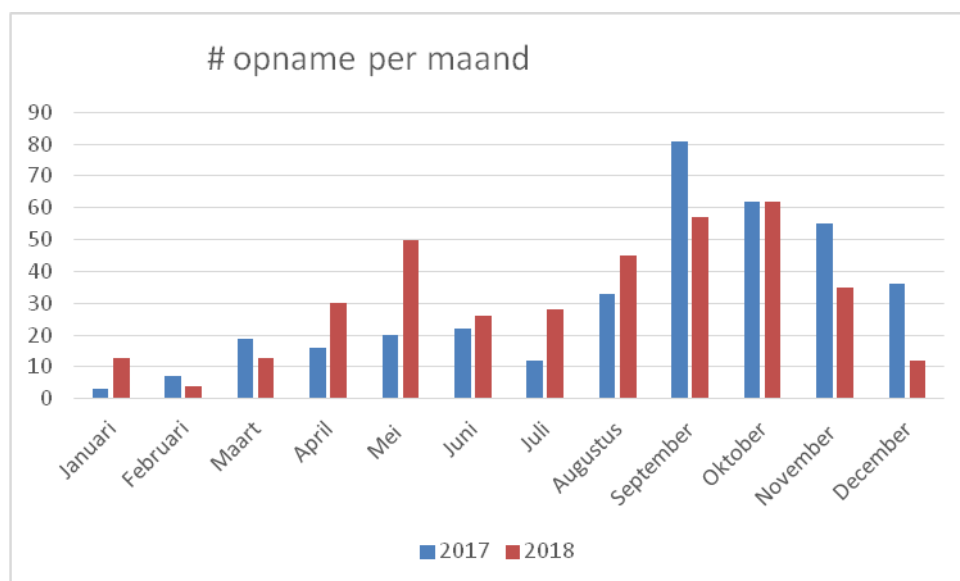
Gemeenten	Totaal egels
	2018
Haarlem	79
Velsen plus Beverwijk (1) en Uitgeest (4)	43
Haarlemmermeer	83
Amsterdam/Aalsmeer	5
Heemstede	18
Bloemendaal	32
Zandvoort	3
Lisse/Hillegom/Noordwijk	33
Leiden/Oegstgeest	13
Castricum/Limmen	4
Tuinen	48
Overig	15
Totaal	376

Onderstaand een aantal verder uitgewerkte gegevens:

- *opname per maand
- *leeftijdscategorieën
- * geslacht

Er wordt een gedetailleerde administratie gevoerd over de binnengebrachte egels. Hiermee kunnen/moeten wij jaarlijks rapporteren aan de Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord en gebruiken bij aanvragen voor financiële ondersteuning bij gemeenten en andere belanghebbenden en te gebruiken voor onze eigen analyses.

Hierbij te zien dat over het hele jaar door egels zijn opgevangen met start al in januari met meer dan 10 egels. Is tijdens de winterslaaperperiode. Er is o.i een grote kans dat de zachte winterperiode daarmee te maken heeft, waardoor egels wakker worden en op zoek gaan naar eten, dat er niet is. Dat zou ook de oorzaak kunnen zijn van de tientallen opgevangen egels in de maanden april en mei; is de periode direct na de winterslaap. Het wakker worden uit de winterslaap, geen eten kunnen vinden, weer in en uit de winterslaap komen kost ontzettend veel kracht. In deze periode hebben we heel veel verzwakte egels opgevangen. Betrof voornamelijk volwassen egels.

Op basis van onze ervaringen en expertise denk wij dat genoemde omstandigheden hiermee te maken kunnen hebben. Een verdergaand onderzoek is nodig, bijvoorbeeld in overleg met de landelijke egelwerkgroep van de Zoogdiervereniging. Onderzoek te richten ook op andere nader te bepalen aspecten.

Het opvallende feit dat er(altijd) meer mannen dan vrouwen worden opgevangen ligt er waarschijnlijk aan dat mannen tijdens de paartijd actief op zoek gaan naar vrouwtjes en daarbij groteafstanden afleggen en zo kennelijk in meer problemen terecht komen.

In de zomer van 2018 kwamen er meer egels binnen. Door de warme en droge zomer was er minder voedsel (insecten) en water beschikbaar waardoor de conditie van de egels afnam.

Ook hebben we , zoals elk jaar, de medische behandelingen kritisch bekeken en aangepast. Een optimalisering van de zorg/behandeling van de egels dmv studie, onderzoek, samenwerking met andere egelopvangcentra zowel nationaal (zie o.a. lidmaatschap Egelwerkgroep Nederland) als internationaal. Dit alles heeft geresulteerd in een efficiëntere en kortere behandelingsmethode (incl. verblijf in de uitwentuinen) met als resultaat het eerder kunnen uitzetten in de natuur en een grotere overlevingskans.

Dat leidt altijd wel tot verhoging van de kosten, maar heeft betere en snellere resultaten, zodat een egel niet langer dan strikt noodzakelijk in opvang is en zo snel mogelijk weer in de natuur terug kan.

Het belang om de met uitsterven bedreigde egel te behouden en te beschermen wordt ook nog eens bevestigd/benadrukt door het oprichten in 2018 van een landelijk Egelwerkgroep Nederland, die onderdeel is gaan uitmaken van De Zoogdierverseniging.

De missie van Egelwerkgroep Nederland is om een platform te vormen waar wetenschap, opvangcentra en het brede publiek met elkaar samenwerken ten behoeve van het behoud en bescherming van de egel en zijn leefgebied.

Door het lidmaatschap van deze Werkgroep draagt de Egelopvang Haarlem e.o. bij aan dit doel door een landelijk brede kennisdeling/-uitwisseling etc. en tevens door deelname aan door de werkgroep geïnitieerde acties.

Medische ondersteuning

Wij worden op een zeer breed terrein van de medische zorg en behandeling ondersteund door Birgit Verdouw en Stefanie Verschuren van Dierenkliniek Aerdenhout, als onze vaste dierenartsen.

Uitzetbeleid

Doel van het uitzetbeleid is een zo optimaal mogelijke verdere kans voor de egel om na de opvang in de natuur te kunnen overleven. Het uitzetten gebeurt in fases:

Een uitwintuin. Het vanuit de uitwenruimte in de Opvang plaatsen in een uitwintuin is een noodzakelijke en onmisbare tussenfase op weg naar de vrije natuur. Een uitwintuin wordt aan de hand van diverse criteria, zoals hoeveelheid groen, grootte etc. geselecteerd.

Tijdens het verblijf in de uitwintuin kan dan worden nagegaan of de egels niet terugvallen in hun herstel.

Ook gaat het om jonge onervaren egels, die als baby-egel (vaak als wees) zijn binnengekomen. De egels die in de herfst/winter in een gesloten tuin zijn geplaatst overwinteren hier tot in de lente. Totdat ze weer voldoende gewicht hebben opgebouwd en er weer voedsel in de natuur beschikbaar is.

Voor wat betreft de uitwintuinen beschikken wij door onze wervingsactiviteiten over een ruim aanbod. Dit geeft de gelegenheid om nog kritischer en selectiever een keuze te maken in het bieden van een zo optimaal mogelijk tijdelijk leefgebied voor een zo groot mogelijke levenskans in de natuur.

Het is de bedoeling om in 2019 een bijeenkomst voor alle tuinhouders te organiseren ter verdere kennisoverdracht/-uitwisseling en betrokkenheid. Dit naast de bij plaatsing al gegeven individuele instructies, zowel schriftelijk als mondeling.

Uitzetgebieden/Open tuin. Bij het uitzetten in de vrije natuur wordt gebruik gemaakt van natuurgebieden, landgoederen en open tuinen. Deze open tuinen bevinden zich in verkeersluwe heel ruime groene woonwijken met veel schuilplekken; het liefst aan de rand van een loofbos. De tuineigenaar voert de eerste dagen de egels bij en zorgt dat er altijd water is.

Wij werken voortdurend aan het vergroten van het aantal uitzetgebieden zodat we nooit het risico lopen teveel egels in een bepaald gebied te hebben uitgezet. Ook de verdeling man/vrouw wordt altijd nauwlettend in de gaten gehouden.

3. ORGANISATIE

Het bestuur

In 2018 heeft geen bestuursverandering plaatsgevonden en bestond het bestuur uit: Dickie van Riemsdijk (voorzitter), Thecla Wolfs (secretaris), Sander Sonneveld (penningmeester).

Wij beschikken sinds 11 april 2017 over een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming (artikel 3-10 lid 2) via de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland-Noord (nu Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord).

Net als de eerder ontheffing is deze verstrekt voor een periode van 5 jaar.

We hebben de ANBI status en zijn DierenLot beneficiant.

Vrijwilligers

Alle werkzaamheden door en voor de Egelopvang worden alleen door vrijwilligers uitgevoerd. De Egelopvang beschikt niet over vaste betaalde krachten. In het kader van de professionaliteit en continuïteit wordt gestreefd naar in ieder geval een (parttime) betaald beheerder. Ook deze cruciale functie wordt vervuld door een vrijwilliger.

Er wordt in vele gevallen gebruik gemaakt van een vrijwilligersovereenkomst, waarin afspraken tussen de vrijwilliger en de Egelopvang zijn vastgelegd.

Er wordt gewerkt volgens Protocol.

De diverse taakgebieden zijn ondergebracht in diverse functies, zoals Egelverzorger in de opvang. Zij werken in teamverband en er wordt gewerkt volgens een wekelijks rooster van 7 dagen.

Medische 1ste hulpverleners. Verzorgt de 1ste hulp/opvang en stelt diagnose en een behandelplan op. Verricht de intensieve zorg incl. baby-egels en juvenielen.

Doet 24-uurs bereikbaarheidsdiensten

Maar er zijn ook collectanten voor de drie collectes, vrijwilligers die de Egelinformatiestand bezetten op ca. 10 evenementen per jaar en kinderactiviteiten begeleiden, vrijwilligers die de website, facebook, Instagram verzorgen, nieuwsbrieven en persberichten schrijven, folders ontwerpen, administratie bijhouden, educatiemedewerkers die gastlessen op basisscholen en Buitenschoolse Opvang geven, vrijwilligers die desgevraagd lezingen geven over de egel, die de egels van en naar uitwintuinen en uitzetgebieden brengen, vrijwilligers die allerlei hand- en spandiensten voor ons verzorgen. Al hebben we een enorme trouw vrijwilligersbestand, sommigen werken al vanaf de oprichting voor de Opvang, we hebben altijd meer mensen nodig, speciaal voor bepaalde functies zoals fondsenwerver/collectecoördinator, coördinator educatie, algemeen projectmedewerker. De eisen die de overheid aan ons stelt brengt meer en meer werk met zich mee. Ook kwalitatief gezien worden de eisen steeds hoger.

4. HUISVESTING

Wij beschikken over een door Natuur en Milieu Educatie (NME) van de gemeente Haarlem beschikbaar gesteld gebouwtje op het terrein van het Huisdieren centrum Haarlem, Van Oosten de Bruijnstraat 64.

Wij beschikken daarbij over 4 ruimtes, waaronder 1 als uitwenruimte.

Daarnaast over een ruimte met wasmachines, droger, vrieskast en koelkast.

Het totaal aantal dierenverblijven is 51. In 2018 bleek dit aantal, net als al in 2017, (soms) al onvoldoende om alle egels te kunnen opvangen (incl. te weinig voorraadruimte) en werd duidelijk dat uitbreiding van ruimte en verblijven noodzakelijk is en zijn we hierover in overleg gegaan met NME. In 2019 hopen we duidelijkheid te krijgen over de door ons voorgestelde mogelijkheid. Indien de noodzakelijke en gevraagde uitbreiding doorgaat zullen wij voor de verbouwing tot een adequate egelruimte subsidie aanvragen. Bij het niet doorgaan zullen wij ons moeten beraden en andere mogelijkheden moeten onderzoeken en zullen dan hiervoor onder andere ook een beroep doen op de gemeente.

Tevens zal het aantal egelhokken moeten worden uitgebreid. Zowel bij de uitbreiding als bij de vervanging van de huidige egelverblijven is een wezenlijk uitgangspunt het dierenwelzijn.

De te uit te breiden en te vervangen egelverblijven zijn opgenomen in het Onderhoudsplan. Ook zijn we in overleg over een klimaatbeheersingssysteem.

5. EDUCATIE / VOORLICHTING

Website

In 2018 is een start gemaakt met de vernieuwing van onze website. Facebook blijft een belangrijk communicatiemiddel. Ook Instagram ontwikkelt zich tot een veel gebruikt communicatiemiddel.

Educatie/voorlichting/publiciteit

Educatie en voorlichting is als 1 van onze 2 doelstellingen een punt van voortdurende aandacht en ontwikkeling. Een bewustwordingsproces dat we medeverantwoordelijk zijn voor het behoud van de egel en een voor de egel natuurlijke leefomgeving/leefgebied. En op welke wijze daaraan zelf kan worden bijgedragen zelf. Dit begint bij kennis over de egel.

Daarvoor hebben we onder andere al eerder een educatieprogramma "Egels, onze natuurlijke burens" ontwikkeld voor de basisscholen. Vanaf 2017 worden door gastdocenten van de Egelopvang egellessen gegeven. Dit is een doorlopende activiteit, waarbij actieve werving van scholen plaatsvindt. Ook krijgen we steeds meer aanvragen van de Buitenschoolse Opvang. Het is in 2018 niet gelukt om de geplande evaluatie en aanpassing van het educatieprogramma en lesmateriaal (leskist) uit te voeren en hebben deze noodgedwongen moeten doorschuiven naar 2019.

Verder geven wij halfjaarlijks een Nieuwsbrief uit aan bestaande contacten, welke ook geplaatst wordt op de website. Het is de bedoeling in 2019 de Nieuwsbrief en eventuele verdere relevante informatie vanuit de Egelopvang via onze website te verzenden, hetgeen mogelijkheden geeft voor het verstrekken van meer directe informatie.

Ook geven we voorlichting en informatie via persberichten, het geven van interviews, via de egelstand op diverse evenementen, door het geven van rondleidingen voor geïnteresseerden, het uitdelen van folders, het uitlenen van informatiemateriaal voor vele spreekbeurten (gemiddeld cijfer, 9!) het geven van lezingen aan allerlei groepen.

In 2018 kregen we weer veel en uitgebreid aandacht van ook de nu ook landelijke pers, lokale radio en dergelijke.

In 2018 hebben we voor het eerst een Open Dag gehouden rond het jaarlijks Nationaal Egelweekend in september. Naast een rondleiding in de Egelopvang waren er lezingen over dieren in de tuin en over specifiek de egel.

Verder diverse kraampjes met informatie over dier en natuur. Alle activiteiten werden zeer druk bezocht.

Bij het collecteren (Haarlem, Bloemendaal en Heemstede) wordt diverse informatiemateriaal uitgereikt. Met de collectes wordt een groot aantal mensen direct bereikt met onder andere ook als gevolg vergroting van de naamsbekendheid; belangrijk voor verspreiding informatie en het weten te bereiken van de egelopvang wanneer zij een hulpbehoevende egels vinden

Ook de voorlichtingsfunctie zal verder ontwikkeld moeten worden. Steeds weer blijkt hoe belangrijk educatie en voorlichting is. Heeft een preventieve werking

Wij hebben met de egelstand op de volgende evenementen gestaan: het Voorjaars- en Herfstevenement van Natuur en Milieu Educatie van de gemeente Haarlem, Tuinevenement in Heemstede, De Groene loper gemeente Haarlemmermeer, oogstfeest van Kinderboerderij 't Molentje Heemstede, Dierenopvang Haarlemmermeer, Jaarmarkt Duin- en Kruidberg. Verder hebben we ook deelgenomen aan de Kerstmarkt in Haarlem. Bij een aantal evenementen werden tevens kinderactiviteiten georganiseerd. Het doel van de egelstand is in de eerste plaats het geven van voorlichting/informatie en daarnaast geld ophalen voor de egelopvan via de verkoop van egelgerelateerde artikelen.

(Ontwikkelen) promotie- en voorlichtingsmateriaal

We maken gebruik van promotiemateriaal als een donateursfolder, diverse posters en informatiemateriaal voor (werving) donateurs, tuinen en vrijwilligers. Verder een verscheidenheid aan voorlichtingsmateriaal, zowel qua presentatie als inhoud en doelgroep.

6. INRICHTING GROEN- EN BOUWPROJECTEN

Het is te voorzien dat de komende jaren veel ingrepen in het groen zullen plaatsvinden o.a. door herinrichtings- en bouwprojecten. Een aantal grote bouwprojecten staat al op stapel/is aangekondigd. Vanuit ervaring, ook in 2018, is gebleken dat het van groot belang is dat de egelopvang hierbij tijdig betrokken wordt en overleg kan plaatsvinden over de wijze waarop het bedreigde leefgebied van de egel/de egelpopulatie kan worden beschermd en behouden (uitvoeren zorgplicht en de Gedragscode Stadswerk, indien een gemeente zich hieraan heeft gecommitteerd). Is voor ons een hoofdpunt voor de eerstkomende jaren.

Zullen hiervoor een Plan van Aanpak gaan maken.

Zo laat bijvoorbeeld de informatie en medewerking vanuit gemeenten over (geplande) projecten veel te wensen over. Er is op dit gebied nog veel te "winnen".

Egelopvang Haarlem

7. FINANCIËN

Voor het financieel resultaat over 2018 wordt verwezen naar het betreffende Financieel Jaarverslag. Voor de financiering van de kosten is de Stichting bijna geheel afhankelijk van donaties, giften en collecteopbrengst.

Ook in 2018 hebben we, via de Dierenbescherming Noordwest, van de gemeente Haarlemmermeer een structurele financiële bijdrage ontvangen voor de in die gemeente opgevangen egels.

Voor het waarborgen en blijven ontwikkelen van de professionaliteit en kwaliteit van de uit te voeren werkzaamheden en continuïteit t.a.v. het voortbestaan van de Egelopvang is het noodzakelijk/een voorwaarde dat er meer structurele hulp komt. Dit ook in het licht van de verdere ontwikkelingen voor wat betreft ook het aantal op te vangen egels. Structurele financiële ondersteuning, die het mogelijk maakt om in ieder geval een (parttime) betaald beheerder aan te trekken. In 2018 hebben we daartoe bij 4 gemeentes in ons werkgebied, te weten Haarlem, Velsen, Bloemendaal en Heemstede, een verzoek ingediend voor een structurele financiële bijdrage ingaande 2019.

Verder is er het streven het donateurenbestand verder uit te breiden met extra aandacht voor de structurele donateurs.

De collecteopbrengst vanuit de gemeentes Haarlem, Heemstede en Bloemendaal was in 2018 minder dan in 2017.

Gezien de vele onzekere en risicovolle factoren kan de collecteopbrengst niet als een vast gegeven worden gezien. Gezien het belangrijke aandeel dat de collecteopbrengst tot nu toe heeft in het voldoen van de kosten, zullen we moeten nagaan op welke manier we de opbrengst kunnen verhogen. Hierbij te denken aan actievere werving collectanten (nu via persberichten), aanschaffen pinapparaten etc.

Wij zullen na moeten gaan welke verdere acties ondernomen kunnen/moeten worden om aan de benodigde met name structurele financiële middelen te komen; dit naast de al genoemde aanvragen voor structurele financiële ondersteuning van omliggende gemeentes.

Hopelijk slagen we er in 2019 een vrijwilliger aan te trekken met kennis van zaken op het gebied van fondsenwerving. Dit is hard nodig.

8. VOORUITBLIK 2019

Plan van aanpak voor het werven van de benodigde financiële middelen.

Daarbij in eerste instantie de reeds in voorgaande jaren genomen initiatieven uit te breiden en te verbreden.

Door het kunnen rekenen op structurele gelden kan een goede financiële basis worden gelegd; een belangrijke factor voor de continuïteit van het voortbestaan. Om die continuïteit te waarborgen streven we, zoals eerder genoemd, naar een (parttime) betaald beheerder.

Zullen de reacties op ons verzoek aan 4 omliggende gemeentes voor een structurele financiële bijdrage afwachten.

Uitbreiding van het vrijwilligersbestand op diverse functies, zoals medisch eerste hulp verzorger fondsenwerver/collectecoördinator, coördinator educatie, algemeen projectmedewerker.

Samenwerking en informatie uitwisseling met onze collega OpgangCentra en de Landelijke Egelwerkgroep.

Het bezien van de huisvestingssituatie zowel qua uitbreiding ruimte als vervanging egelverblijven.

Evalueren en aanpassen Educatieprogramma incl. lesmateriaal.

Een verder speerpunt in 2019 is de groenvoorziening, met name het in de gaten houden van grote projecten en renovatie in het gemeentelijk groen om ervoor te zorgen dat de egelpopulatie aldaar niet in gevaar komt. Voorlichting geven over de egel aan mensen die in de groenvoorziening werken. Dit ook in het kader van de te hanteren werkwijze bij de uitvoering van de werkzaamheden. Hiervoor zal een voorlichtingsprogramma moeten worden ontwikkeld. Daarvoor zullen wij subsidie aanvragen.

Verder zal structurele samenwerking worden gezocht met gemeentes in ons werkgebied ten aanzien van het groenbeleid en uitvoering ten behoeve van de bescherming en het behoud van de egel en zijn leefgebied.